
OPERAČNÍ UMĚNÍ A TAKTIKA

ORGANISACE SOUČINNOSTI V ÚTOČNÉ OPERACI ARMÁDY

Div. gen. Jaroslav Ťokan

Tato práce je pokračováním dvou článků, uveřejněných ve Vojenské mysli čís. 1 a 2/1952. Tím se uzavírá řada otázek spadajících pod pojem velení v útočné operaci armády.

Redakce vyzývá důstojníky a generály, odborníky jednotlivých druhů vojsk a služeb, aby soubor těchto poučných článků doplnili dalšími pojednáními, v nichž by bylo dané thema podrobněji rozvedeno z jednotlivých odborných hledisek.

Úvod

Před druhou světovou válkou byly buržoasními doktrínami šířeny názory, že válku mohou rozhodnout samy jen některé druhy vojsk, jako na příklad letectvo a tanky. Tím byla přehlížena důležitost pěchoty i ostatních druhů vojsk.

Sovětské vojenské umění takové názory zavrhuje a naopak učí, že rozhodujícího výsledku lze dosáhnout jedině součinností všech druhů vojsk. Historická vítězství sovětských branných sil ve Veliké vlastenecké válce dokázala správnost tohoto učení.

V soudobých podmínkách boje i operace je možné provést úspěšný průlom dobře vybudované obrany nepřítele jen v součinnosti všech druhů vojsk, protože každý druh vojsk má v tomto průlomu svou rozhodující úlohu.

Soudobá útočná operace se provádí hromadným soustředěním sil a bojové techniky na směr hlavního úderu. K úspěšnému provedení průlomu a rychlému přenesení operace do hloubky nepřátelské obrany je kromě pěchoty potřebí soustředit velký počet tanků, dělostřelectva, letectva, ženijního, chemického vojska i pojiťek.

Je nasnadě, že takové hromadné nasazení sil a materiálních prostředků musí být řádně organisováno a za vedení operace i boje ustavičně řízeno. Organisovaného útoku možno dosáhnout jedině těsnou součinností všech druhů vojsk, a tak zabezpečit splnění daného úkolu. Proto má organisace součinnosti v soudobé útočné operaci a boji mimořádný význam. Bez ní si úspěšné provedení útočné operace nelze představit.

Veliteli armády a jeho štábu připadá v útočné operaci zvlášť důležitý úkol — organisovat a plánovat součinnost všech vyšších jednotek a druhů vojsk, zejména ve směru hlavního úderu, k dosažení konečného cíle operace.

Tato práce se zabývá organisací součinnosti na stupni armády při útoku proti rozvinuté obraně nepřítele v polních podmínkách.

I. Hlavní úkol součinnosti a její druhy

1. Hlavní úkol součinnosti druhů vojsk v útoku armády záleží v tom, aby dělostřelectvo, letectvo, ženijní a chemické vojsko zabezpečilo pěchotě a tankům vyrazení k útoku a provedení průlomu nepřátelské obrany. Po prolomení taktické hloubky nepřítele se společné úsilí všech druhů vojsk musí soustředit k tomu, aby bylo zabezpečeno zasazení rychlých jednotek do průlomu, boj přenesen do operačního prostoru nepřátelské obrany a dosaženo konečného cíle armády.

Rozhodujícího úspěchu v operaci a boji se dosáhne jedině tehdy, je-li úsilí všech druhů vojsk organicky a plánovitě sladěno. Podstata takového sladění záleží v tom, že je součin-

nost organisována tak, aby byly úkoly plněny všemi zúčastněnými vojsky podle jednotného zámyslu, co se týče cílů, času i způsobu. Organisovat součinnost znamená konkrétně stanovit, kdo s kým, kde a za jakým účelem společně pracuje, aby bylo dosaženo společného cíle operace.

- Organisace součinnosti v útočné operaci armády směřuje prakticky k tomu, aby
- bylo sladěno bojové úsilí a vzájemná pomoc vyšších jednotek i druhů vojsk i sousedů, pokud jde o cíle, čas i způsob,
 - byl stanoven jednotný systém orientačních bodů k určování cílů (jeden společný jazyk),
 - bylo zřízeno pevné, spolehlivé a živé součinnostní spojení mezi vyššími jednotkami a druhy vojsk.

Sladění bojové činnosti musí být organisováno osobním dohovorem odpovědných velitelů především v terénu. Jen tehdy, když terén nemůže být pozorován, může být tato činnost prováděna na mapách.

K dosažení správné orientace zpracovává štáb armády a rozesílá vojskům jednotný náčrt vztažných bodů (v měřítku 25 000 až 50 000), kodované mapy a signály pro součinnost, udávání cílů a poznávání. Tyto pomůcky se po určité době s hlediska utajení mění.

K zabezpečení spolehlivého součinnostního spojení se využívá všech druhů pojítek, zejména radiového spojení.

2. V útočné operaci na stupni armády rozdělujeme součinnost na dva druhy:

- na operační součinnost a
- na taktickou součinnost.

Pokud jde o jednotky, platí obecně zásada, že až do stupně armádního sboru mluvíme o taktické součinnosti, kdežto operační součinnost řeší otázky součinnosti vyšších uskupení, než je sbor (vojskových svazů).

Součinnost druhů vojsk (letectva, dělostřelectva) může být jak taktická, tak i operační. Operační součinnost řeší spolupráci, která má operační dosah, a obsahuje dvě složky. Předně je to součinnost armády jako celku ve spolupráci se sousedními armádami. Za druhé je to součinnost uvnitř armády samé, která řeší otázky součinnosti mezi prvním a druhým sledem armády nebo mezi prvním sledem armády a armádní rychlou skupinou.

Podmínky součinnosti se sousedními armádami stanoví armádě vždy ve svých směrnících velitel frontu¹⁾. Armáda musí součinnost se sousedy projednat a dohodnout. Součinnost v rámci armády stanoví sám velitel armády a jeho štáb.

Operační součinnost se zpracovává zpravidla na celou operaci, při čemž počáteční období je vyřešeno podrobněji.

Taktická součinnost řeší otázky sladění bojové činnosti jednotek a druhů vojsk při plnění úkolů taktického dosahu. Provádějí ji nižší a vyšší jednotky až do stupně armádního sboru.

Organisace taktické součinnosti v armádě se předvídá nejdéle na jedno období dopředu, zpravidla však na první den operace. Nejúplněji a nejpřesněji musí být zpracovány otázky taktické součinnosti při průlomu taktické hloubky nepřátelské obrany.

Vypracovaný plán součinnosti se v průběhu operace a boje upřesňuje, doplňuje a podle vývoje situace i opravuje. Ve své podstatě se však nemění. Musí zabezpečovat jednotné chápání a vzájemné plnění společných úkolů všech zúčastněných vojsk tak, aby byl plán velitele armády splněn přesně a včas, podle daných podmínek situace.

Aby bylo takové součinnosti dosaženo, musí velitel armády a jeho štáb jako řídicí orgán za přípravy útočné operace

- stanovit činnost každého sboru s udáním šířky pásma, směru útoku, postupných úkolů a způsobu činnosti,

¹⁾ V Polním řádě a jiných předpisech a služebních pomůckách bylo až dosud používáno výrazu „velitelství fronty“ („fronta“ - ženského rodu). Napříště bude používáno názvu „velitelství frontu“ („front“ - mužského rodu, obdobně jako je tomu v ruštině). Název fronta zůstává ve svém obecném významu.

- každému druhu vojsk určit pořadí plnění úkolů podle objektů, aby byly sladěny s činností sborů,
 - určit směr činnosti armádní rychlé skupiny, čáru jejího zasazení do boje, jaké plní úkoly a jak je ostatními vševojskovými jednotkami, dělostřelectvem, letectvem, ženijním a chemickým vojskem podporována.
- V průběhu operace v hloubce nepřátelské obrany organisuje velitel armády a jeho štáb součinnost zpravidla běžně na základě nově vznikajících situací.

II. Operační součinnost

Operační součinnost v útočné operaci armády se provádí

- mezi sousedními armádami,
- mezi armádními sbory prvního sledu jako celku a armádní rychlou skupinou,
- mezi jednotlivými sledy armádní sestavy,
- mezi údernými skupinami armády na hlavním a pomocném směru,
- mezi prvním sledem, letectvem a ostatními druhy vojsk (armádní dělostřeleckou skupinou, armádními zálohami), které plní úkoly operačního dosahu.

Zásadní otázky součinnosti se sousedními armádami stanoví velitel frontu ve své směřnici. Úkolem velitele armády a jeho štábu pak je, aby tuto součinnost organisoval konkrétně a podrobně. Je nutno tak učinit za přípravy operace v těsné dohodě a spolupráci s veliteli a štáby sousedních armád.

Stává se, že armáda mívá za souseda armádu, s níž společně tvoří hlavní úderné uskupení frontu, a úsilí obou armád je vedeno na styku. V takovém případě musí být pro organisaci součinnosti předvídáno:

- do které čáry bude veden společný úder obou armád a v kterých prostorech má armáda pomoci sousedu a soused armádě,
- kdy a z které čáry se v průběhu průlomu útočné směry sousedních armád budou rozbíhat k obklíčování nepřítele,
- po případě z které čáry bude nasazena frontová rychlá skupina a kdo provede její zabezpečení.

Složitější případ organisace operační součinnosti nastává tehdy, když sousední armáda vede hlavní úder odděleně na svém křídle, aby soustředěnými útoky byl nepřítel v hloubce obklíčen a zničen. Taková součinnost vyžaduje pečlivého propracování zejména v tom, aby byl určen prostor setkání vojsk obou armád a učiněna opatření proti možnému protiúderu nepřítele.

V takovém případě půjde z počátku útoku o součinnost na styku armád, kde působí jen menší síly na pomocných směrech. Teprve po rozvinutí útoku hlavními silami do hloubky, zpravidla po prolomení druhého nebo třetího pásma obrany, dochází k plnému uplatnění operační součinnosti. Bude vyjádřeno tím, že hlavní uskupení sousední i vlastní armády musí být řízeno směrem na jeden a tentýž prostor, kde se mají setkat.

Pro tuto činnost třeba zvláště určit:

- v kterých směrech budou nasazeny armádní rychlé skupiny obou armád, aby pracovala jedna s druhou,
- kdo a kde přehradí cesty možného ústupu nepřítele,
- jakým způsobem se má projevit součinnost armády při ničení takto obklíčeného uskupení nepřítele,
- další úkoly armádních rychlých skupin a hlavních sil obou armád a jiné podrobnosti.

Při organisaci součinnosti vyšších jednotek druhého sledu s jednotkami prvního sledu třeba předvídat zvláště:

- kdy a kam mají za útoku postoupit vyšší jednotky druhého sledu armády,
- v kterém směru a jak mají být připraveny k včasnému zásahu do boje.

Při tom třeba poznamenat, že se vyšší jednotky druhého sledu armády obvykle pohybuji na styku jednotek prvního sledu, kde je předvídáno jejich zasazení.

Velikou důležitost má organizace součinnosti vyšších jednotek prvního sledu armády s armádní rychlou skupinou. Musí být pečlivě uváženy a konkrétně vyřešeny zejména tyto otázky:

- kde a které vyšší jednotky prvního sledu zabezpečují nasazení armádní rychlé skupiny do průlomu,
- jaké postavení mají zaujmout vnitřní křídla jednotek prvního sledu, na jejichž styku je nasazována armádní rychlá skupina; cesty, které mají být uvolněny a připraveny pro jednotky armádní rychlé skupiny,
- jak se může projevit další součinnost vyšších jednotek prvního sledu a armádní rychlé skupiny.

V podstatě běží o stanovení operačních cílů pro armádní rychlou skupinu po dnech nebo obdobích operace a o stálou spolupráci s hlavními silami armády.

Přitom je třeba se řídit zásadou, že se armádní rychlé skupině musí pomoci tak, aby měla volnost jednání zejména k zásahu proti přicházejícím zálohám nepřítele. První sled armády se svými protitankovými prostředky musí být s to přijmout protiútoky nepřátelských tanků a zničit je.

Při organizaci součinnosti armádní dělostřelecké skupiny třeba předvídat zásahy ve prospěch prvního sledu, ochranu boků armádní sestavy, boj se zálohami nepřítele a spolupráci s armádní rychlou skupinou.

Pokud jde o armádní protitankovou zálohu, je nutno stanovit, odekdy má být připravena k vyrazení na předvídaných směrech. Při tom je nutno předvídat součinnost s protitankovou obranou sborů prvního nebo druhého sledu a s armádní tankovou zálohou.

Veškerá činnost týkající se organizace operační součinnosti musí být zpracována v příslušné části plánu operace, a to podle jednotlivých údobí operace. Při tom je nutno uplatnit tyto zásady:

- podrobně a konkrétně vyřešit součinnost celé armádní sestavy až do čáry, která znamená rozbití nepřátelských sil v taktické hloubce obrany,
- další součinnost do splnění bližšího úkolu armády, t. j. do ovládnutí armádního týlového pásma obrany, stanovit v hrubších rysech,
- hlavní otázky organizace operační součinnosti až na konečný cíl armády rozvrhnout jen všeobecně.

III. Taktická součinnost

Taktickou součinností v útočné operaci armády rozumíme součinnost vyšších jednotek a všech druhů vojsk, které vedou boj.

Organizace součinnosti mezi vyššími jednotkami je zaměřena k tomu, aby určila způsoby vzájemné pomoci v boji, a to podle jednotlivých čar v terénu a podle času. Tato vzájemná pomoc může být prováděna jak v koordinaci společného ovládnutí určitých prostorů nepřítele, tak i v odrážení jeho protiútoků.

Při organizaci součinnosti mezi druhy vojsk musí velitel armády v terénu jasně stanovit posloupnost plnění jednotlivých bojových úkolů druhů vojsk podle prostorů a podle času;

- směr útoku a objekty pro činnost pěchoty a tanků společně s veliteli dělostřelectva, letectva, ženistů i chemického vojska,
- cíle, které mají být umlčeny nebo zničeny dělostřelectvem a letectvem,
- východiště útoku a zteče pěchoty a čáru, odkud se jí podřizuje část dělostřelectva,
- východiště a shromaždiště tanků.

Velitel armády a jeho štáb organizují taktickou součinnost vševojskových vyšších jednotek se silami a prostředky, kterých je na stupni armády používáno soustředěně (letectvo, dělostřelectvo, tankové a mechanisované vojsko, ženijní a chemické vojsko a zálohy velitele armády).

Organizace taktické součinnosti je vyjádřena v plánové tabulce boje, kterou zpra-

Schvaluji. Velitel armády

Plánová tabulka boje ... armády na první den operace

TAJNÉ!

sbor. gen.

Mapa 75 000/45

Datum

Pořadové číslo	Druh vojska	Pěchota	Dělostřelectvo	Letectvo	Tankové a mechanisované vojsko	Ženíjní vojsko	Chemické vojsko	Armádní zálohy
	Údobí boje							
1	Do začátku dělostřelecké přípravy	Činnost armádních sborů prvního a druhého sledu armády	Činnost dělostřelectva a jeho pohotovost k palbám. Činnost armádní dělostřelecké protiletectvé skupiny a protitankové zálohy	Letecké jednotky, které působí ve prospěch armády s udáním cílů	Činnost tanků přímé podpory, činnost armádní rychlé skupiny	Jaké práce, kde a kdy vykonává	Činnost v ochraně proti BCHL a zadýmování	Činnost protitankové, tankové a ženijní zálohy
2	V době dělostřelecké a letecké přípravy od H— do H—	Popis činnosti s udáním času, místa a způsobu činnosti.						
3	Zteč a dosažení bližšího úkolu sborů na čáře							
4	Pokračování v útoku a dosažení dalšího úkolu sborů na čáře							
5	Dosažení úkolu 1. dne sborů na čáře							
		(Na konec tabulky patří): Smluvená znamení: všeobecná: pěchota-dělostřelectvo: letectvo-tanky-pěchota:						

Poznámka: Armádní plánová tabulka boje má uvádět jen zásadní a všeobecné podmínky součinnosti. Vše ostatní má být zpracováno podrobně v tabulkách vyšších velitelství a velitelství druhů vojsk. Štáb armády tyto podrobnosti však sleduje a kontroluje.

Velitelům sborů a velitelům druhů vojsk se zasílají z této tabulky výpisy.

Náčelník štábu armády
Podpis

Náčelník operačního oddělení
Podpis

covává štáb velitelství armády. Podmínky této taktické součinnosti jsou v tabulce řešeny chronologicky za sebou, jak je předvídan a plánován vývoj boje. Tím vznikají jednotlivá údobí boje od doby před zahájením dělostřelecké a letecké přípravy až do skončení průlomem druhého pásma nepřátelské obrany a dosažení úkolu prvního dne.

V tabulce (vzor viz v příloze 1) musí být v podstatě vyřešeny:

a) Do začátku dělostřelecké přípravy:

- doba zaujetí východiště pro útok prvním a druhým sledem armády,
- data pohotovosti dělostřelectva a minometů, úkoly armádní protiletadlové skupiny k ochraně východiště vojsk armády,
- čára vyčkávacích postavení tanků a doba vyražení z těchto postavení,
- doba pohotovosti letectva na letištích,
- zřízení průchodů ženístů ve vlastních i nepřátelských zátarasech,
- činnost letectva před zahájením přípravy,
- činnost chemického vojska,
- činnost vojsk za možné nepřátelské protipřípravy.

b) V době dělostřelecké přípravy:

- činnost pěchoty ve východišti útoku: ničení nepřítele palbou kulometů, minometů, zahájení pěchotních palb všech druhů na zvláštní cíle (střílny, pozorovatelné, zákopy a p.), dokončení průzkumu, vyčištění předpolí přímo před předním okrajem (útočnými skupinami s jednotlivými tanky), doba zaujetí východiště zteče,
- činnost dělostřelectva, minometů, raketometů; trvání dělostřelecké přípravy a její hlavní úkoly při umlčování palebných zdrojů nepřítele, jeho protitankových zbraní; doba ničení pevností, palebných srubů, opěrných bodů na předním kraji, umlčení nepřátelských baterií; doba palebných přepadů na postavení nepřítele, doba klamných přenosů palby; doba spuštění palby raketomety; doba palebných přepadů všeho dělostřelectva a minometů na přední okraj před vyražením pěchoty ke zteči a přenos palby do hloubky;
- činnost letectva: doba bombardovacích náletů na nepřátelské dělostřelectvo, druhé sledy a zálohy, spojovací uzly a štáby; doba útoku bitevního letectva na přední okraj nepřátelské obrany; doba a úseky k vytvoření dýmové clony letectvem;
- činnost tanků: doba vyražení z vyčkávacího postavení do východiště; doba zahájení postupu z východiště do útoku; průchod skrze bojovou sestavu pěchoty a doba dosažení předního okraje pěchoty;
- činnost chemického vojska.

c) V době útoku a boje v hloubce nepřátelské obrany:

- doba vyražení ke zteči, přibližná doba ovládnutí jednotlivých čar (cílů) v hloubce nepřátelské obrany; směr postupu jednotek druhého sledu armády;
- činnost dělostřelectva: podpora útoku pěchoty a tanků palebným valem nebo postupnými palebnými soustředěními; provedení bočních palb k ochraně boků proti útokům nepřítele; doprovod pěchoty v její sestavě; úkoly dělostřelectva daleké činnosti k umlčení nepřátelského dělostřelectva a k odrážení nepřátelských protiútoků;
- činnost letectva: úkoly k ničení přicházejících a protiútok provádějících záloh nepřítele (prostory, směry); podpora útoku pěchoty a tanků v hloubce;
- činnost chemického vojska, zejména vytváření ochranných dýmových clon.

d) V době ovládnutí hlavního pásma obrany (bližší úkol sborů):

- čára nebo prostory, které mají ovládnout armádní sbory prvního sledu;
- pohotovost sborů k manévru, který zabezpečuje rozvinutí útoku k rychlému ovládnutí druhého pásma obrany,

- činnost dělostřelectva a letectva k doprovodu pěchoty a tanků, zejména ve prospěch mechanisovaných divízi od sborů prvního sledu.

e) V době ovládnutí druhého pásma obrany (úkol sborů prvního dne):

- čára nebo místo, kam mají sbory prvního sledu vyjít,
- k jaké další činnosti mají být sbory připraveny (první a druhý sled armády);
- nasazení armádní rychlé skupiny do průlomu, její zabezpečení dělostřelectvem a silami sborů prvního sledu;
- zabezpečení činnosti armádní rychlé skupiny bitevním, stíhacím a bombardovacím letectvem;
- činnost armádní protiletadlové dělostřelecké skupiny při postupu hlavních sil armády dopředu a zabezpečení nasazení a boje armádní rychlé skupiny;
- činnost armádní protitankové zálohy, na které čáře a kdy zaujmout palebná postavení;
- činnost tankové zálohy armády, její zásah ve prospěch prvního, po případě druhého sledu armády nebo boj proti tankům nepřítele v součinnosti s protitankovou zálohou armády nebo samostatně.

Pokud jde o organizaci součinnosti armádních sborů prvního sledu s armádní rychlou skupinou při jejím nasazení do průlomu, třeba vyřešit zejména

- upřesnění úkolů sborů v jednotlivých údobích boje,
- upřesnění úkolů a sestavy armádní rychlé skupiny,
- určení jednotek armádních sborů, které budou společně pracovat při zasazení armádní rychlé skupiny,
- upřesnění čáry, kterou musí armádní sbory obsadit, aby bylo zajištěno zasazení armádní rychlé skupiny a zabezpečení jejích křídel,
- určení sil a prostředků sborů k odrazení možných protiútoků nepřátelských záloh,
- upřesnění plánu dělostřeleckého zabezpečení při zasazení armádní rychlé skupiny dělostřelectvem sborů,
- zajištění zasazení armádní rychlé skupiny a její činnosti v hloubce protiletadlovým dělostřelectvem,
- určení pochodových os, způsobu ženijní úpravy, organizace regulační služby, určení doby, kdy je třeba uvolnit komunikace pro zasazení armádní rychlé skupiny,
- určení velitelských stanovišť a pozorovaten před průlomem, v době zasazení armádní rychlé skupiny a způsob přemístění po zasazení,
- určení prostoru rozmístění částí týlu armádní rychlé skupiny, které nejdou s armádní rychlou skupinou do operační hloubky, a určení cest přisunu a odsunu.

Součinnost s ženijním vojskem

Pro ženijní vojsko je třeba v plánové tabulce boje předvídat zejména

- zabezpečení postupu prvního sledu pěchoty i tanků odtarasovacími skupinami,
- zabezpečení průchodů pro postup druhého sledu armády,
- ničení a blokování palebných ohnisek nepřítele útočnými skupinami,
- úpravu pomocných cest,
- opevnění dobytého terénu,
- zabezpečení křídel vyšších jednotek a armády,
- vyčlenění pohyblivých ženijních jednotek a materiálu pro činnost armádní rychlé skupiny, armádní protitankové a ženijní zálohy.

Součinnost s letectvem

a) Tato součinnost vyžaduje zvlášť pečlivého rozpracování. Musí být při tom přesně stanoveno zvlášť:

- které letecké jednotky, kdy a v kterých místech provádějí leteckou přípravu a kteří velitelé určují cíle leteckých útoků;
- které letecké jednotky, s jakým počtem letounů (vzletů) a koho (který sbor, divisi) přímo podporují;
- které letecké jednotky a jakými silami a kdy vedou boj s nepřátelským dělostřelectvem a ničí organisaci obrany nepřítele v hloubce,
- které letectvo je určeno k boji s nepřátelskými zálohami a k odrážení protiútoků;
- které letectvo zabezpečuje nasazení a boj armádní rychlé skupiny v hloubce.

b) Pro technické zabezpečení těsné součinnosti pozemních vojsk s letectvem třeba vycházet ze zásady, že u velitelství armády musí být představitel letectva, které je dočasně armádě podřízeno nebo ji podporuje.

Ten odesílá do štábů vyšších jednotek (sborů, divisí) velitele leteckých jednotek, styčné a jiné orgány od jednotek letectva, které jsou určeny k součinnosti.

Leteckí velitelé a orgány dle zpravidla na velitelském stanovišti nebo pozorovatelně poblíže velitele, s nímž mají provádět součinnost.

Pro spojení leteckého představitele s jeho leteckým velitelem, s letištěm i letouny ve vzduchu jsou mu péčí letectva přidělena potřebná radiová pojítka.

c) Při organisaci součinnosti s letectvem jsou štáby armády, armádních sborů a divisí letcům povinny

- ukázat v terénu východiště útoku a zteče pěchoty, směry útoku tanků i pěchoty;
- určit způsoby spojení mezi letectvem a pozemními vojsky podle čar v terénu a údobí boje,
- stanovit úseky pro průlet fronty letectvem a jeho zabezpečení;
- vyzvat letecké štáby k účasti při zpracování plánové tabulky boje a pracovat s nimi o plánu použití letectva ve svých útočných pásmech;
- správně obeznámit pozemní vojska s podmínkami součinnosti s letectvem, domluvit signály součinnosti a zabezpečit jejich proniknutí k jednotkám.

Zvláštní pozornosti štábu zasluhuje otázka součinnosti dělostřelectva s letectvem. Její podmínky vzhledem na komplikovanost třeba řešit velmi pečlivě.

Aby mohla být součinnost mezi dělostřelectvem a letectvem řádně organisována, je třeba zabezpečit

- vzájemnou znalost dělostřeleckých i leteckých úkolů podle prostoru i času, s využitím map, schemat i fotografických snímků;
- možnost současného plnění úkolů na jednom úseku;
- určení pořadí při plnění úkolů v tom případě, není-li možné nebo účelné umlčet určitý cíl nebo prostor současně oběma druhy vojsk;
- upravení činnosti dělostřelectva s letectvem útočícím střemhlav nebo z malých výšek na přední okraj nepřátelské obrany;
- uvědomění dělostřelectva o tom, kdy a v kterých místech prolétá letectvo čáru dotyku v obou směrech;
- uvědomění dělostřelectva o zakázaných prostorech jeho protiletadlové palby v těch případech, kdy plnění úkolů současně s letectvem není možné;
- podmínky přenosu dělostřelecké palby s cíli určených pro bombardovací letectvo, aby mu dým a prach způsobený dopadem granátů neztěžoval rozpoznávání cílů;
- určení cílů činnosti letectva pro výpomoc při vytváření dýmových clon;

— vzájemné dodání schemat štábům a jednotkám.

Při organisaci součinnosti dělostřelectva s armádní rychlou skupinou třeba předvídat

- úkoly dělostřelectva při nasazení armádní rychlé skupiny do průlomů, které mají být uloženy armádním, sborovým nebo divisním dělostřeleckým skupinám;
- krátkou dělostřeleckou přípravu na úseku, kde je nasazována armádní rychlá skupina, při čemž je nutno věnovat zvláštní pozornost bokům;
- přenos dělostřeleckých paleb do hloubky i na křídla (boky) při vyrazení armádní rychlé skupiny k útoku,
- vyčlenění doprovodného dělostřelectva.

Kromě toho musí být v plánové tabulce boje uvedena důležitá celoarmádní smluvená znamení. Pro každou samostatnou činnost nutno určit znamení zároveň několika způsoby (raketa, telefon, radio). Zejména je třeba pamatovat na stanovení začátku dělostřelecké přípravy, na přerušení a vyžádání dělostřelecké palby, na vyrazení tanků z výchozího prostoru, na přenos dělostřelecké palby do hloubky, na začátek zteče, na postupné ovládnutí důležitých čar v terénu (splnění úkolu), na vyžádání letectva a j.

Smluvená znamení se zapíše na konec tabulky a mimo to se opakují ještě v celoarmádní tabulce smluvených znamení.

IV. Zásady provádění organisace součinnosti

Podrobná organisace součinnosti pro útok na rozvinutou obranu nepřítele se provádí v přípravném období operace; a to zpravidla až po vykonání nezbytných prací. Proto možno k organisaci součinnosti v armádě přistoupit, jakmile

- byl proveden velitelský průzkum a vydáno rozhodnutí pro útok,
- byl vydán rozkaz pro útok velitelům armádních sborů a pokyny náčelníkům druhů vojsk,
- velitelé sborů a druhů vojsk provedli svůj velitelský průzkum a vydali svá rozhodnutí,
- byl zpracován plán operace.

Proto při útoku na rozvinutou obranu nepřítele nemůže být velitelský průzkum i organisace součinnosti provedena současně v jeden den.

Ještě před odjezdem do terénu k organisování součinnosti je žádoucí tyto otázky vyřešit na mapách. Může se tak stát na př. v době plánované pro výcvik velitelů a štábů. Při útoku na silně opevněnou nepřátelskou obranu je účelné takovou přípravu provést na plastickém stole.

Součinnost se nemá organisovat zvlášť pro každý druh vojska na celou hloubku, nýbrž podle údobí boje, jak budou postupně jednotlivé úkoly současně všemi vojsky plněny.

Počáteční údobí se zpracují podrobně a postupně do hloubky se stanoví pro orientaci jen všeobecné zásady.

Součinnost se organisuje zásadně shora dolů, t. j. od armády až po prapory. Při tom je potřeba pro každý velitelský stupeň vyhradit potřebnou dobu. Podle zkušeností je na pečlivou organisaci součinnosti při útoku na rozvinutou obranu nepřítele v celé armádě potřeba 5 až 6 dní. Z toho připadá na stupeň armáda — sbor, sbor — divise, divise — pluk a pluk — prapor po jednom dnu a pro prapor 1 až 2 dny. Tato doba se podle podmínek situace může prodloužit nebo zkrátit.

Při útoku na nepřítele, který spěšně přešel do obrany nebo který provádí manévrovou obranu, se organisace součinnosti svým obsahem zásadně nemění, jen doba provádění se podstatně zkrátí.

Při útoku na opevněný rajon nebo na silně opevněné postavení nepřítele stává se organisace součinnosti značně obtížnou. Taková situace si vyžádá podstatně více času a práce

jak velitelů, tak i štábů všech stupňů. Čím silnější je odpor nepřítele, tím více je třeba zlepšit methodičnost a pečlivost organizace součinnosti, než tomu bývá za útoku v normálních podmínkách.

Po organizaci součinnosti velitelem formuluje štáb součinnost do plánové tabulky boje, rozpracovává a uvádí v život řadu opatření, která zabezpečují nepřetržitost součinnosti ve všech údobích boje, a organizuje kontrolu.

Organisaci součinnosti provádějí v terénu velitelé (náčelníci) druhů vojsk a služeb se svými štáby.

Vojska v té době bývají obvykle ještě v prostorech soustředění nebo v jiných úsecích. V zájmu provedení podrobné organizace součinnosti až do nejnižších jednotek bude účelné, aby vojska přišla — pokud to zpravodajské důvody dovolí — do východiště útoku tak, aby se mohla obeznámit se situací. Tato činnost si vyžádá obvykle jeden den, nejméně však 3 hodiny denního času (za světla).

Důležité je to, že štáb armády musí při svém časovém plánování s touto činností počítat. Proto je při zpracování kalendářního plánu činnosti v přípravném údobí útočné operace třeba vždy vyhradit dobu potřebnou pro organizaci součinnosti.

Činnost při organizaci součinnosti v armádě nutno rozplánovat; tuto práci provádí štáb.

Plán práce pro velitele při organizaci součinnosti v terénu se zpracovává v libovolné formě, musí však vyřešit tyto otázky:

- kteří důstojníci štábu a kteří velitelé (náčelníci) druhů vojsk a služeb se účastní organizace součinnosti.
- místa v terénu, na kterých bude součinnost organizována;
- dobu příchodu velitele armády a jeho skupiny na každé místo a časový rozvrh práce na stanovišti;
- základní otázky, které se budou řešit na každém stanovišti, a kdo se z podřízených velitelů jednotek a funkcionářů při tom zúčastní;
- dobu, místo setkání a postup při organizaci součinnosti se sousedy.

Úprava pracovních stanovišť v terénu je předvídána k době příchodu velitele armády na stanoviště. Provádí se tak, že na rozkaz náčelníka štábu je do tohoto prostoru předem vyslán jeden důstojník štábu. Zpravidla se za přímého dotyku s nepřítelem provádí organizace součinnosti druhů vojsk ze zákopů hlavního postavení nebo z velitelských stanovišť velitelů praporů nebo pluků prvního sledu. Tyto body, předem stanovené rozkazem náčelníka štábu armády se zesilují prostředky pro pozorování a pojítky.

V prostoru práce velitele organizuje štáb předem shromaždiště skupiny, organizuje ochranu a spojení se stanovišti, na nichž bude velitel pracovat; vypracovává pořadí, v jakém budou účastníci povoláni k veliteli armády, a reguluje jejich pohyb.

Příprava materiálu, který zabezpečí veliteli organizaci součinnosti druhů vojsk v terénu, záleží ve vypracování různých rozpočtů času, výpočtu bojových možností druhů vojsk, tabulek, schemat, přehledů a jiných dokumentů. Je-li dostatek času, řeší štáb armády do doby výjezdu velitele do terénu k organizování součinnosti řadu otázek samostatně a některé s veliteli (náčelníky) druhů vojsk a služeb.

Zároven s těmito pracemi připravuje štáb armády pro velitele mapu, v níž musí být zakresleny všechny poslední zprávy o nepříteli a o jeho systému obrany, bojové úkoly sborů a armádního dělostřelectva, úkoly plněné letectvem; bojové úkoly sousedů. Kromě toho do doby výjezdu velitele do terénu k organizování součinnosti upřesňuje štáb armády schema vztažných bodů, tabulku poměru sil vlastních a nepřátelských a vypracovává tabulku radiových signálů, signálů pro součinnost, udávání cílů, hlášení a poznávání.

Všem účastníkům musí štáb vydat náčrt vztažných bodů, tabulku radiových signálů, signály pro součinnost, udávání cílů a poznávání.

V době, kdy velitel armády organizuje v terénu součinnost, pomáhá mu štáb domluvit činnost druhů vojsk a sladit činnost vlastních vojsk s činností sousedů. Štáb má připravený materiál předem domluvený s veliteli (náčelníky) druhů vojsk a služeb a předkládá

veliteli potřebné informační zprávy, a je-li třeba, předkládá podle požadavků i své návrhy k jednotlivým otázkám, Důstojníci štábu, kteří se zúčastní organizace součinnosti, zakreslují do mapy a zapisují rozkazy a pokyny vydávané velitelem.

V mapě náčelníka štábu a náčelníka operačního oddělení musí být po provedení organizace součinnosti druhů vojsk zakreslena:

- pásma a směr hlavního úderu sborů podle jednotlivých objektů v terénu;
- rozhraní mezi sbory prvního sledu;
- bojová sestava armády do divisí;
- bližší a další úkoly sborů;
- vyčkávací postavení, výchozí prostor, osy přesunu, čára rozvinutí a čára zasazení armádní rychlé skupiny;
- východiště tanků, pohyblivé protitankové zálohy, pohyblivého oddílu zatarasovacího, osy jejich přesunu od zahájení útoku a čára rozvinutí;
- poslední čáry dvojitého nebo jednoduchého palebného valu a čáry, po jejichž dobytí mění dělostřelectvo palebná postavení;
- objekty určené k boření a prostory určené k umlčení dělostřeleckou a minometnou palbou jak v údobí dělostřelecké a letecké přípravy, tak i za boje v hloubce nepřátelské obrany;
- úseky (prostory, cíle), na něž jsou připraveny salvy raketometů;
- čáry a jednotlivé prostory, které mají být zajištěny, s označením sil a prostředků;
- čáry dýmové clony a úseky v nepřátelské sestavě, které mají být zadýmovány v době boje v hloubce obrany;
- osy přemístění dělostřelectva, záloh a armádní rychlé skupiny;
- umístění velitelských stanovišť a pozorovatelů velitele armády a sborů a osy jejich přemístění při rozvíjení útoku.

Součinnost organizovanou velitelem v terénu zpracovává štáb ve formě plánové tabulky boje. Tato tabulka je hlavním dokumentem plánování součinnosti druhů vojsk, všech součástí bojové sestavy a se sousedy. Hlavním podkladem pro zpracování této tabulky je rozhodnutí velitele a jeho pokyny v terénu. Plánová tabulka se vypracovává podle jednotlivých údobí boje. Vyznačí se v ní činnost, jak byla vyložena v stati III. této práce.

Plánovou tabulku útočného boje zpracovává náčelník štábu armády společně s veliteli (náčelníky) druhů vojsk a služeb. K jejímu technickému provedení (zápisu) použije náčelník štábu z důstojníků operačního oddělení zpravidla toho, který se zúčastnil organizace součinnosti v terénu. Štáb vyplňuje rubriky tabulky tím způsobem, že slaďuje návrhy velitelů (náčelníků) druhů vojsk a služeb s činností sborů a upřesňuje, je-li třeba, jejich formulaci.

Aby byla plánová tabulka boje platná, musí být schválena velitelem armády. Štáb z ní potom pořizuje výňatky a výpisky a v potřebné míře je zasílá vykonavatelům.

Velitelé armádních sborů a druhů vojsk na základě těchto výňatků organizují svou součinnost a zpracovávají potom své vlastní plánové tabulky boje.

Práce štábu o organizaci součinnosti nekončí vypracováním plánové tabulky boje. Soudruh Stalin učí, že sestavení plánu je jen začátek plánování a skutečné řízení plánování se rozvíjí teprve po sestavení plánu, po kontrole v průběhu uskutečňování oprav a upřesnění plánu.

Závěr

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války svědčí o tom, že nepřetržitá součinnost druhů vojsk v boji závisí přímo na přesnosti její organizace před bojem. Dále na tom, jak štáb podle pokynů a rozhodnutí velitele včas předvídal možné změny situace v průběhu boje a jaká učinil opatření k včasnému zabezpečení součinnosti vojsk v boji.

Vzory součinnosti z let Veliké vlastenecké války svědčí o tom, že pro zabezpečení nepřetržité součinnosti má význam:

- soustavný a aktivní průzkum, nepřetržité pozorování bojiště a signálů dávaných vojsky;
- neselehávající spojení mezi štábem a podřízenými jednotkami a druhy vojsk;
- včasná a úplná vzájemná informace o situaci mezi podřízenými a sousedy;
- společné umístění velitelů součinnostních jednotek druhů vojsk se vševojskovými veliteli na velitelských stanovištích a pozorovatelnách;
- jednotný systém vztažných bodů (orientace), udávání cílů a znalost stanovených signálů všemi podřízenými vojsky;
- přiblížení velitelských stanovišť a pozorovatelů vševojskových velitelů k vojskům ve všech údobích boje.

Nepřetržitá součinnost všech druhů vojsk vyžaduje stálé znalosti situace na frontě. Každá jednotka se musí snažit pomoci svému sousedu nebo využít jeho úspěchu a tím přispět k splnění daného úkolu.

Jen velitelé a štáby, kteří zvládnou všechny podrobnosti organizace součinnosti a dovedou sladit činnost všech jednotek a druhů vojsk podle jednotného zámyslu velitele, mohou zabezpečit předpoklady pro rozhodný úspěch útočného boje a operace a dosažení společného cíle.

